



LUNDS
UNIVERSITET

Språkliga mediekonstruktioner av gängkriminalitet

En textanalytisk studie om medias gestaltning av
gängkriminalitetens problem, orsaker och lösningar

Amanda Gärdebring

Abstract

Using van Dijk's critical discourse analysis as a theoretical and methodological point of departure, this paper strives to analyze the ways in which gang-related crime is illustrated in the Swedish media. This study seeks to outline how the media portrays the problems, causes and proposed solutions of gang-related crime. This thesis is descriptive in nature, and does not intend to argue or investigate various media portrayals of gang-related crime but rather focus on the frequency and information provided within such portrayals. The material used in this thesis has been limited to editorial articles from the four largest newspapers in Sweden; focusing primarily on articles from August to December 2020. The analysis concludes that even across various media outlets, gang-related crime is depicted uniformly and with alarming regularity. The two most widely accepted causes are consistently lack of government intervention and immigration. The most prevalent solution to the problem, as depicted by the media, advocates tougher state punishments for gang-related crime.

Nyckelord: gängkriminalitet, diskurs, diskursteori, kritisk diskursanalys, gestaltning, media, ledare

Antal ord: 9732

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	1
1.1	Bakgrund.....	1
1.1.1	Gångkriminalitet	1
1.1.2	Mediernas roll i samhällsdiskurserna.....	2
1.2	Syfte och frågeställning	3
1.2.1	Avgränsning.....	3
1.3	Tidigare forskning.....	3
2	Att rikta blicken mot språket: diskursanalys som teori och metod.....	5
2.1	Vetenskapsteoretisk kontext	5
2.1.1	En diskursanalytisk introduktion	6
2.1.2	Van Dijks kritiska diskursanalys	7
2.2	Metodologiska preciseringar.....	8
2.2.1	Den analytiska processen.....	8
3	Material	10
3.1	Att avgränsa diskurser.....	10
3.2	Materialurval.....	10
4	Analys	12
4.1	Gångkriminalitetens problembeskrivning.....	12
4.2	Gångkriminalitetens orsaksförklaringar.....	15
4.2.1	Socialdemokraterna.....	15
4.2.2	Invandring/Integration	17
4.3	Gångkriminalitetens lösningar	20
4.3.1	Hårda-tag-diskursen.....	20
4.3.2	Både-och-diskursen.....	23
4.3.3	Upprustningsdiskursen.....	25
5	Slutsats.....	27
6	Referenser	28
6.1	Ledarartiklar som analyserats	29

1 Inledning

Den här undersökningens fokus kommer att riktas mot hur gängkriminalitet gestaltas i svensk opinionsmedia. Genom analys av artiklar som berör ämnet kommer olika gestaltningar och förgivettagna sanningar urskiljas. Intresset riktas mot de framträdande diskurser som underbygger och genomsyrar porträtteringen av ämnet. I detta kapitel ges inledningsvis en kortare introduktion av ämnet gängkriminalitet, följt av en redogörelse för medias betydelse för opinionsbildning. Vidare beskrivs undersökningens syfte och frågeställning, för att avslutningsvis sammanfatta tidigare forskning på området.

1.1 Bakgrund

1.1.1 Gängkriminalitet

Gängkriminaliteten är ett omdebatterat ämne i dagens Sverige. Detta till trots verkar det inte finnas någon definition hos varken politiska aktörer, polismyndigheten, eller hos Brottsförebyggande rådet (BRÅ). Definitioner har också sökts hos överstatliga organisationer som Europeiska unionen (EU) och Förenta nationerna (FN). Begreppet används ofta tillsammans med begreppet organiserad brottslighet som av BRÅ definieras som ” [...] utförs av någon form av kriminell grupp som begår brott i syfte att göra vinst. Eftersom syftet framför allt är att tjäna pengar är vissa brott mer givna än andra.” (Brå 2020) Enligt kriminologiprofessorn Paul Larsson används de båda begreppen ofta som synonymer i politik och media, men åtskiljs i forskningssammanhang. Gängkriminalitet syftar då till studier om gäng som berör ungdomsgrupperingar, som

betraktas som mindre strukturerade än grupper kopplade till organiserad brottslighet. Han menar vidare att territorium tycks viktigare för gängkriminella (Larsson 2018). David G. Curry och Scott H. Decker hänvisar också till beskydd av 'egna' territorium som en utmärkande faktor (Curry – Decker 2003). Enligt Nationalencyklopedin finns det ingen allmän accepterad definition av gängkriminalitet, vilket lett till problem att uppskatta dess omfattning. Också här åsyftas ungdomsgäng, där gängbildning syftar till att: (1) underlätta försvarande av territorium och skydd mot konkurrerande gäng, och (2) som ett uttryck för

behov av gemenskap eller kulturellt stöd. Gängens makt befästs och upprätthålls ofta genom ett våldsamt rykte, och brotten är viktiga för gruppens identitet (Nationalencyklopedin 2020). Så trots att begreppet används så flitigt tycks det vara svårdefinierat. De anförda definitionerna har som gemensamt att det gäller ungdomar, och att en territoriell anknytning är viktig. Eftersom ämnet ges stort utrymme i både politiska och mediala sammanhang, stärker det intresset att se vad som tillskrivs begreppet.

Frågan om gängkriminalitet är en viktig politisk fråga. Under hösten 2019 introducerade regeringen 34-punktsprogrammet som innehåller regeringens åtgärder mot gängkriminaliteten. Det utgörs av 34 åtgärds punkter med förslag som skärpta lagar, längre straff, utökade befogenheter för polisen och mer resurser för socialtjänst. Mer kontroll och hårdare tag förespråkas. Regeringen själva säger att det är det mest omfattande åtgärds paketet beträffande gängkriminaliteten någonsin (Regeringen 2020). I september i år utförde analys- och undersökningsföretaget Novus en opinionsundersökning angående den 'viktigaste politiska frågan'. Frågan om 'lag och ordning' ökade då signifikant och gick från en fjärdeplats till en andraplats (Novus 2020). Av liknande undersökning från november låg frågan kvar på samma nivå, nu på delad andraplats tillsammans med 'invandring/integration' (Novus 2020). I takt med att frågan om gängkriminalitet är av hög prioritet för politiker, och stor betydelse för Sveriges medborgare, stärks incitamenten att bidra till forskning på ämnet.

1.1.2 Mediernas roll i samhällsdiskurserna

Massmedia innehar en viktig roll i förmedlandet av vilka fenomen som betraktas som problem i samhället. De fenomen som får stor uppmärksamhet i nyhetsrapporteringen etablerar sig enklare som problem än fenomen som inte får samma fokus. Traditionell nyhetsmedia ses som central i förmedlingen av kunskap, där många inhämtar sin information om politiska och samhällsrelaterade frågor. Den allmänna opinionen och verklighetsuppfattningar påverkas av de sätt genom vilka media gestaltar verkligheten (Strömbäck et al. 2017:1, 15–16). Informationen ligger till grund för formande av människors åsikter om sådant som sker i samhället. Informationsspridningen som nyhetsmedierna bedriver är (o)medvetet politisk. Nyheters innehåll är inte objektiva, och heller aldrig oberoende de politiska, kulturella eller sociala diskurser inom vilka de produceras (Strömbäck 2014:15). Precis som samhällen, förändras även tidningar över tid. De adapterar sig efter rådande idéströmningar och normer (Lundgren et al. 1999). Nyhetsmedierna påverkar åsiktsbildningen hos såväl medborgare som politiska aktörer, och journalistiken påverkas av det offentliga samtalet. Det är därför av hög relevans för forskningen, och den här studiens främsta fokusområde, att undersöka hur gängkriminalitet gestaltas i media.

1.2 Syfte och frågeställning

Till följd av medias betydelsefulla roll i politisk opinionsbildning, är det av stor vikt att forskarsamhället undersöker hur olika fenomen konstrueras diskursivt i media. Eftersom gängkriminalitet anses vara en angelägen politisk fråga, gör den här undersökningen anspråk på att belysa hur ämnet konstrueras i svenska opinionsmedia. Huvudsyftet är att utifrån ett antal ledarartiklar under en fyramånadersperiod redogöra för de diskurser som kan utläsas, och synliggöra de gestaltningar som innehar mer obestridd status. Frågan som ligger till grund för uppsatsen, operationaliseras i mer specifika frågeställningar med hjälp av de verktyg som presenteras i teori- och metodavsnittet. Min forskningsfråga lyder därmed:

- Hur gestaltas gängkriminalitetens problem, orsaker och lösningar i svensk opinionsjournalistik?

1.2.1 Avgränsning

Denna studiens syfte och frågeställning medför en avgränsning till en beskrivande ambition. Att fastställa orsakssamband, eller precisera hur språkliga uttryck kan ha haft påverkan på opinionen eller politiska åtgärder, är därmed inte föremål för analys. Syftet är inte heller en jämförelse mellan olika tidningars uttryck, eller att förklara *varför* vissa tankestrukturer framträder. Intresset riktas snarare mot en kartläggning av *hur* gängkriminaliteten gestaltas i samtida opinionsmedia. En generaliserbarhet utanför de tidliga och rumsliga dimensionerna i urvalet eftersträvas inte, även om det kan betraktas säga någonting om de diskurser som har stor utbredning i andra samhälleliga sfärer. Slutligen medges att analysen delvis är en produkt av min egen förförståelse och subjektiva tolkning. Forskningsideal om intersubjektivitet består här i transparensen och analysmotivering, snarare än anspråk på objektiv resultatproduktion. Avgränsningar beträffande materialurval redogörs i kapitel 3.

1.3 Tidigare forskning

Tidigare forskning om hur gängkriminalitet gestaltas i media är relativt omfattande, och studien ämnar således bidra till en redan befintlig diskussion. Att redogöra för all denna forskning är inte möjligt, men några centrala delar kring media och kriminalitet presenteras vidare. Samhällsrapportering ses som medias fundamentala mål, men det gäller samtidigt att få uppmärksamhet och spridning,

varför vissa fenomen är mer omskrivna än andra (Olsson 2006). Både internationell som nationell forskning har påvisat hur medierapportering i större utsträckning utmärks av negativa nyheter och problemformuleringar, snarare än framställningar och beskrivningar av positiv karaktär (Boréus 2005: 175; Strömbäck et al. 2017: 23). Mediebilder är representationer av utvalda delar av fenomen. De söker påverka medborgarens ställning, genom att fenomen gestaltas på specifika sätt (Olsson 2006; Lundgren et al. 1999; Pollack 2001). Genom dessa gestalter aktualiseras olika mekanismer angående lämpliga åtgärder (Pollack 2001).

Media har en viktig roll i teoribildning och begreppsskapande. En studie som behandlar begreppet 'gäng' i samband med brottsrapportering visade att minoritetsgrupper varit mer förekommande i nyhetsrapporteringen. Detta bedöms ha bidragit med associationer om vilka som förknippas med begreppet. Deras slutsatser var att medias användning av begreppet 'gäng' verkar missgynnande för redan utsatta grupper, och att det kan finnas en underförstådd innebörd av begreppet (Richardson – Kennedy 2012).

Ester Pollack, professor i journalistik vid institutionen för mediestudier vid Stockholms universitet, belyser mediernas roll betydande i opinionsbildning och lagstiftningsprocesser. En viktig aspekt är hur mediers presentation av brott påverkar människors uppfattningar och rädslor inför dito. Media betraktas som bidragande till i bildandet av stereotypa bilder om polis och kriminella som samhällets goda och onda. I takt med en ökad mediebevakning förstärks också kontrollkulturen, vilket bildar en "spiral av ömsesidig förstärkning". I samma kontext kan medierapportering ses skapa gränsdragningar mellan laglydiga gentemot de gängkriminella (Pollack 2001) – något som skapar ett "vi och dom".

Henrik Tham, professor emeritus vid Kriminologiska institutionen vid Stockholms Universitet, skriver i sin bok *Kriminalpolitik: Brotts och straff i Sverige sedan 1965* om kriminalpolitikens förändring i förhållande till brottsutvecklingen. Precis som Pollack, menar han att media inte ger en representativ verklighetsbild. Han menar att det skett en politisering av kriminalpolitiken som inneburit att man avlägsnat sig från experters kunskap vilket lett till att svåra frågor förenklas. Kriminalpolitiken har gått från en rationell till numera känslös hållning som utmärks av en straffinriktad politik som enligt honom varken påverkar brottsligheten eller tryggheten. Han skriver att brottsökningen sett ur längre perspektiv har utplanat, men att politiker och media ger en mer alarmistisk syn på brott och straff som skildrar att Sverige är i kris. Brotts ses i större utsträckning som den enskildes ansvar, utan hänsyn till strukturella omständigheter. Kriminalpolitiken betraktas således inte bara partipolitisk, utan också under påverkan av politiska strömningar som influerar samhällsklimatet och får effekt på diverse partier eller grupperingar (Tham 2018).

2 Att rikta blicken mot språket: diskursanalys som teori och metod

Diskursanalytiska perspektiv erbjuder både teoretiska och metodologiska verktyg, och kan därmed betraktas som teori och operationalisering. Denna uppsats har såväl sin metodologiska som sin teoretiska utgångspunkt i ett diskursanalytiskt förhållningssätt till det vetenskapliga studiet av verkligheten. Jag kommer nu redogöra för vad det innebär. Kapitlet inleds med en generell redogörelse för diskursanalysens ontologiska utgångspunkter. Därpå följer redogörelse av det diskursanalytiska begreppet och dess association till ideologi, som bäddar för vidare redogörelse av van Dijks teoretiska ramverk, som kommer fylla en metodologisk funktion i analysen. Där teorin utgör det teoretiska ramverket på vilken operationaliseringen sedan bygger, erbjuder metoden mer handfasta och konkreta analysverktyg för det metodologiska tillvägagångssättet. Kapitlet slutförs med en redogörelse för metodologiska preciseringar för min analytiska process.

2.1 Vetenskapsteoretisk kontext

De teoretiska och metodologiska utgångspunkterna i undersökningen förutsätter filosofiska premisser angående språkets roll i den socialt konstruerade världen. Verkligheten ses inte som naturlig eller förutbestämd. Detta betyder dock inte att en fysisk verklighet inte finns, men att den begripliggörs och får sin betydelse genom språkliga representationer av den, dvs. diskurser. Våra världsuppfattningar ses som kontingenta, vilket innebär att de kunde varit annorlunda. Problem kan uppfattas och begripliggöras på en mängd olika sätt, och beroende på den diskursiva framställningen kan olika typer av lösningar aktualiseras. Att våra världsuppfattningar ses som kontingenta innebär också att de är föränderliga över tid. En förändring i diskursen är ett av de sätt på vilka det sociala förändras (Winther-Jørgensen – Phillips 2000:10–12, 15–16). Verklighetsuppfattningar bör således sökas i språket, här i hur gängkriminaliteten gestaltas i svensk opinionsmedia. Genom undersökning av mediala diskurser kring gängkriminalitet kan sociala förhållningssätt till problemet synliggöras.

Diskurser kan utgöra grunden för hur människor och samhällen agerar i olika situationer och ses således som konstituerande av den sociala världen. Det råder dock, diskursanalytiker emellan, olika meningar om i vilken omfattning diskurser kan förstås konstituera verkligheten. Somliga menar att det finns en

social praktik utanför det diskursiva och att dessa båda kan förstås som ömsesidigt konstituerande av varandra (Winther-Jørgensen & Phillips, 2000:16, 25). Denna uppsats gör anspråk på att analysera svensk medias problemframställning av gängkriminaliteten utifrån en sådan diskursanalytisk ståndpunkt. Ambitionen är varken att reducera verkligheten till den diskursiva eller den icke-diskursiva sfären. Utgångspunkten är istället att detta kan ses både som en konstituerade kraft, och som en reaktion på en social verklighet. En diskursanalys kan följaktligen bidra med förståelse om gängkriminalitet som ett verkligt problem där svensk opinionsmedia är arenor för diskursiva uttryck som konkurrerar om utrymme att formulera hur vi uppfattar och talar om ämnet.

2.1.1 En diskursanalytisk introduktion

Diskursbegreppet har flera betydelser, men en vedertagen definition inom samhällsvetenskapen är att diskurs innebär ett slags språkuttryck inom ett samtal. Nyheter är diskurs i takt med att de utgör ett typ av språk som paketerar den sociala verkligheten på specifika sätt. Nyheter produceras inom specifika institutioner, vilket innebär att nyheten präglas av olika kunskapsproduktioner, regler och rutiner. Analys av nyhetsdiskurser kan utföras genom kritiska diskursanalyser, där samspelet mellan diskurs och ideologi kan uppmärksammas. Ideologi definieras som övergripande samhällsidéer med uppenbara eller dolda agendor, värderingar och intressen (Berglez 2010:272–273).

Ideologi kan sägas vara den kritiska diskursanalysens teoretiska fundament. Slavoj Zizeks definition av begreppet lyder: (1) en samling idéer om övertygelser, med (2) materiell karaktär av konkreta institutioner, som (3) produceras i relationen mellan människor genom ritualer eller praktiker (Zizek 1999:9–15). Likaså kan vi inkorporera medier och nyhetsproduktion efter denna definitionen, vilket Antonio Gramsci har gjort: (1) Ett ideologiskt idésystem t.ex. liberalismen, som (2) materialiseras genom liberala medier, och (3) den rituella eller inlärdas produktionen och konsumtionen av desamma. Ideologi handlar om makt och grupperas vilja att påverka så många som möjligt så deras ideologi blir ledande (Gramsci 1976).

För ideologikritikern blir det viktigt att uppmärksamma den omedvetna (re)produktionen av ideologi. I vardagsspråket gömmer sig samhällets orättvisor och relationer, och ideologikritikerns uppgift blir att synliggöra dessa förhållanden (Berglez 2010: 268–269). Utifrån ett ideologikritiskt perspektiv är de intressant att olika typer av nyhetstexter ofta antas som information utan ifrågasättande. När ett vinklat maktintresse uppträder som neutral information handlar det om ideologi, och en okritisk mediekonsument riskerar att reproducera detta (Berglez 2010:269). Ett exempel är att vardagsnyheter ger oss A (information om fördelar med privat ägande) och B (berättelser om sociala orättvisor). Intresset ifrån en ideologikritisk ståndpunkt är inte att påvisa om påståendena är sanna eller falska, utan snarare uppmärksamma hur A och B hålls isär och inte sammankopplas

(Berglez 2010:270). En teori som tar avstamp i dessa ideologikritiska utgångspunkter, och som är utformad för analys av diverse nyhetsartiklar, är van Dijks kritiska diskursanalys, som presenteras i kommande avsnitt.

2.1.2 Van Dijks kritiska diskursanalys

Teun Van Dijks kritiska diskursanalys syftar till studiet av texter på såväl makro- som mikrostrukturell nivå, där förstnämnda berör texters mer övergripande egenskaper i form av tematiska och schematiska strukturer, och den senare en mer detaljerad studie av diskursen (Van Dijk 1988; Berglez 2010:275). Makroanalysens schematiska struktur berör analys av nyhetsdiskursens sociokognitiva berättarkonventioner. Dessa utläses ofta genom rubriker och ingresser. I nyhetsberättandet ges utrymme till olika aktörer att bedöma orsaker och konsekvenser. Makroanalysens tematiska struktur undersöker nyheters hierarki, alltså relationen mellan artikelns huvudtema och delteman. Högst upp i hierarkin är huvudtemat som ofta återfinns i rubrik och ingress som beskriver det mest relevanta. Delteman undersöks genom hur stort utrymme de får i relation till huvudtemat: ju mindre relevant desto mer marginaliserad position. En tematisk struktur behöver inte baseras på en text, utan kan även framträda i flera artiklar (Berglez 2010: 275,278). Tillsammans vittnar de tematiska och schematiska strukturerna på makronivå om att den verklighet som rapporteras är produkt av nyhetsdiskursen i sig, eftersom den komplexa världen pressas in i färdiga scheman (Berglez 2010:275).

I det mikrostrukturella studiet av text (van Dijk 1988:59–94) gäller det att fånga hur producenten tillsammans med konsumenten bidrar till den sammanhängande meningen av en text. Van Dijk skriver: "... discourse does not *have* coherence, but is assigned coherence by language users" (van Dijk 1988:62). Koherensen finns således "i" texten men blir betydelsefull först när nyhetskonsumenten fyller i textluckor som efterlämnats av producenten. Berglez lyfter ett exempel om en rubrik som "Örebro SK fick 1–1" syftar till ett matchresultat. Nyhetskonsumenten är införstådd med att nyheten gäller idrott eftersom det är sociokulturellt etablerat. Den sociokulturella relationen och dess eventuella ideologiska karaktär frammanas genom att studera textluckorna (Berglez 2010:275). Vidare är det också viktigt att analysera den mer tydliga informationen. Här analyseras överflödiga diskurs, alltså det som inte är väsentligt för nyhetsstoryn, till exempel ifall en individ beskrivs "invandrare från förorten", trots att artikeln inte handlar om "invandring" eller "livet i förorten". Dessa uttryck kan vara sociokulturella konventioner som är omedvetna, eller produkter av journalistens agenda (Berglez 2010:275–276). Texter genomsyras också av en stil, vilket innebär att de kunnat kommuniceras annorlunda. Det handlar om omedvetna som medvetna semantiska val. Det är till exempel skillnad ifall en person beskrivs som "arbetslös" eller "arbetssökande" (Berglez 2010:276–277).

2.2 Metodologiska preciseringar

2.2.1 Den analytiska processen

Utgångspunkten för diskursanalysen är som tidigare nämnt att samhällsfenomen inte har en given mening och således kan gestaltas och tolkas olika. Framställningen har betydelse för hur aktörer agerar mot fenomen, eller tar sig an särskild problematik. Härom finns en medvetenhet hos opinionsskribenter om hur de tror att fenomenet bäst paketeras för att övertyga medborgarna så de ansluter sig till deras uppfattning. Av materialet som ska analyseras, dvs. opinionsartiklar i massmedia, följer att textanalys är den metodologiska utgångspunkten. Föreliggande uppsats ämnar analysera och urskilja olika teman över materialet som helhet. De uttryck, teman eller stilar som framträder i fler artiklar, kommer få större plats i analysen än de som verkar i mindre utsträckning. Ibland dessa olika uttryck kommer en mer framträdande diskurs kunna urskiljas, alltså de uttryck som är framgångsrika och får mest utrymme i definitionsprocessen. Genom systematisk och likvärdig bearbetning av materialet ämnar jag besvara min frågeställning som här utvecklas med metodologiska analyskategorier. För att undersöka hur gängkriminaliteten gestaltas i svensk opinionsmedia, ställs frågor till det utvalda materialet med utgångspunkt i studiens syfte och frågeställning (Esaiasson et al. 2017:212, 218–219). Nyhetstexternas makrostruktur handlar om textinnehåll - *vad* får ta plats i porträtteringar av gängkriminaliteten. Här lyder frågeställningen: Vilka teman framkommer i texternas gestalter av gängkriminalitetens problem-, orsak- och lösningsformuleringar? Mikrostrukturen handlar mer om stil, och undersöker istället *hur* detta formuleras (Berglez 2010:277–278). Rymmer texten några sociokulturella implikationer eller frånvarande meningar som nyhetskonsumenten förutsetts fylla i, finns någon överflöd information och i vilka ordalag sker beskrivningarna (Berglez 2010:278–279). Det besvaras med hjälp av frågeställningen: Hur konstrueras gängkriminalitetens problem-, orsak-, och lösningsformuleringar? Analysmomentet utförs genomgående i relation till den sociokulturella kontexten. Detta innebär att försöka se hur nyhetsdiskursen står i relation till ideologiska processer, och fråga sig hur porträtteringarna hade kunnat konstrueras annorlunda (Berglez 2010:279).

Som tidigare anmärkt, avfärdar det diskursanalytiska synsättet objektiva sanningar i bemärkelsen att den enskilde betraktaren kan frigöra sig från sin individuella förståelse. Det ställer krav på forskarens förhållningssätt. Eftersom samtliga observationer av verkligheten medför en tolkning av den är utförandet av studien just det – en tolkning. En kritisk diskursanalys kan genom att inte vara för teoridrivna underlätta att de idéerna i förhör grad påverkar det man ser – eller inte

ser – i texter. Om man enbart uppmärksammar det i texten som bekräftar ens egna ideologikritiska tolkningar, förlorar underökningen sitt vetenskapliga värde (Berglez 2010:285). Resultatet riskerar då att betraktas som tendentiöst. Likväl är inte syftet för en diskursanalys att förstå samhället utifrån objektiva sanningar, utan hur dessa är konstruerade. Snarare än ett mål om objektiv resultatproduktion, medges att mina subjektiva erfarenheter kan ha påverkan på resultatet, och mål om intersubjektivitet återfinns i transparens och analysmotivering.

3 Material

I diskursanalyser är materialurvalet ett fundamentalt moment som blir avgörande för undersökningens resultat. Men avgränsningar inte är självklara val och kräver därför motivering. I kommande kapitel behandlas avgränsningar av diskurser och material.

3.1 Att avgränsa diskurser

Att avgränsa diskurser är en emellertid komplicerad uppgift. Hur avgör man var en diskurs slutar och en annan börjar? Gränserna är svårdragna, och diskurser och material kan ofta lösas upp i en myriad av små diskurser (Winther-Jørgensen – Phillips 2000: 136–137). Enligt Michel Foucault verkar diskurser över breda fält och institutioner i dimensioner i tid och rum (Börjesson 2003:184–185). Diskurser artikuleras således på flera platser samtidigt, vilket sätter krav på metodologiska överväganden om avgränsningar för att undvika validitetsproblem. Foucault hävdade således att man bör studera alla de sammanhang där diskurserna uttrycks, vilket inom ramen för studien inte är praktiskt genomförbart. Iver Neumann vidhöll istället att diskursers omfång alltid överträffar materialurvalet, och att man därför vid viss tidpunkt, trots att man inte läst allt, kan säga att det är tillräckligt (Neumann 2003:51). Marianne Winther-Jørgensen och Louise Phillips föreslår att diskurser avgränsas metodiskt i relation till undersökningens syfte (Winther-Jørgensen – Phillips 2000: 137), vilket föreliggande uppsats ämnar göra. Oavsett materialets omfång bör analytikern nå teoretisk mättnad. Materialet bör inte vara för snävt så det kan reduceras till individuella uttryck (Neumann 2003:52).

3.2 Materialurval

Problemformuleringar beträffande gängkriminaliteten förekommer på olika plattformar som alla vore intressanta analysföremål. Traditionell nyhetsmedia har dock en framträdande roll som informationskälla, med bemärkt inflytande på människors verklighetsuppfattningar. Föreliggande undersökning kommer därför analysera artiklar från Aftonbladets (obunden socialdemokratisk), Expressens (liberal), Dagens Nyheters (oberoende liberal) och Svenska Dagbladets (obunden

moderat). Detta motiveras dels genom att de är de största nationella tidningarna, och dels genom att de har olika politiska tendenser. Deras olikheter och eventuella motsägelser blir inte föremål för analys, men medieurvalet ett klassiskt urval i medieforskning, och undersökningen kan således bidra till en kumulativ forskning med kapacitet för jämförelse.

För att materialet rent volymmässigt inte skall bli överväldigande stort, avgränsas det till artiklar hämtade från ledarsidor. Motivering lyder att dessa är inflytelserika artikeltyper, och bland de mest utarbetade texterna som hamnar långt fram i tidningarna. Således kan deras tongivande karaktär tänkas ha effekt på den diskursiva medieordningen, redaktionerna och konsumenternas föreställningar om världen. Ledarartiklar är en typ av artikel där politiska ståndpunkter uttrycks. Ämnesval är upp till skribenten, men de fokuserar ofta på ämnen som är aktuella på den politiska dagordningen (Nord 2001:53–54).

Materialet har samlats in genom databasen retriever mediearkivet. Sökordet har varit ”gängkrim*”, vilket inkluderar alla möjliga ändelser i ordet. Detta medför dock att artiklar som beskriver gängkriminalitet, men inte innehåller ”gängkrim*” har uteblivit. Efter en överskådlig läsning av sökresultatet, valdes 35 ledarartiklar ut för vidare analys. De artiklar som inte blivit föremål för mer ingående analys, valdes bort eftersom de inte skildrade ämnet. Den valda tidsperioden för materialinhämtning 1/8 – 1/12 2020, eftersom samtida gestaltningar av gängkriminaliteten eftersträvas.

4 Analys

I kommande kapitel följer en analyspresentation. I materialet råder diskursiva kamper och artiklarna beskriver inte alltid en riktning. I dessa motstridiga innehållstecknen i diskurser som porträtterar gängkriminaliteten, har de mest framträdande uttrycken urskilts. Med 'mest framträdande' menas hur stort utrymme de givits i materialet, betraktat utifrån huvud- och underteman, samt hur återkommande de varit över materialet som helhet. Resultatet presenteras gemensamt utifrån analys på makro- och mikrostrukturell nivå. Undersökningens frågeställning besvaras således genom redogörelse av hur gängkriminalitetens problem, orsaker och lösningar gestaltats i materialet. Dessa diskuteras vidare separat, men är i allra högsta grad sammanhängande – problem och orsaker formuleras i termer av de lösningar som ses som önskvärda och vice versa. Presentationen separeras utifrån hur de framställts i materialet.

4.1 Gängkriminalitetens problembeskrivning

Gängkriminalitetens problemgestaltning ger en relativt enhetlig bild över situationen. Nästintill samtliga artiklar som analyserats återger en bild av att gängkriminaliteten (bör) betraktas som en politiskt angelägen fråga. Den volymmässiga mängden på sökträffar vittnar om detsamma. Det är en alarmerande och allvarlig diskurs, som citaten verifierar: "Dödligt våld, gängkriminalitet och hotet från klanerna dominerar debatten" (Silfverskiöld 2020); "De ständigt växande dödstalen har blivit en makaber vardag" (Lindberg 2020a). Artiklarna beskriver en hotfull situation som sprider sig över samhället. "Hur kan det ha gått såhär långt?...är en naturlig och just nu frekvent fråga i debatten om gängbrottslighet." (Sokolnicki 2020) Berättelser om hot och ständigt växande dödsantal som börjar kännas vardagliga, stärker hur frågan bör få hög politisk prioritet. Frågan om gängbrott är frekvent men således berättigad. Materialet beskriver hur våldet ökar. "Sprängningar har nu blivit så vanliga i Sverige att det har uppstått en ny typ av ärende hos försäkringsbolagen..." (Edvinsson 2020). Gängkriminaliteten porträtteras som ett hot mot samhället och dess trygghet. Exemplet antyder att oron i samhället ökar tillsammans med våldet:

" Enligt BRÅ:s årliga nationella trygghetsundersökning, som kom i veckan, oroar den svenskarna mer än någonsin. En tredjedel av de tillfrågade uppger att de numera drar sig för att gå ut på kvällen. Det

är inte särskilt konstigt givet de senaste årens unika våldsspiral.”
(Expressen 2020)

Med det ökade våldet, följer ökad oro som påverkar människors sätt att leva. Den samtida lägesbeskrivningen betraktas som ny till sin karaktär och omfattning. Citaten lyder: ”De senaste tio åren har antalet gängkonstellationer mer än tredubblats, till 350” (Arpi 2020); ”Någon lösning på gängkriminaliteten är inte i sikte. Brotten och ligorna har blivit för många, vi klarar inte av bekämpningen, lyder nödropen.” (Ehrenkrona 2020); ”Gängen har i själva verket vuxit sig starkare. Poliserna är fortfarande för få. Fängelserna är överfulla.” (Expressen 2020) Utdragen vittnar om en besvärlig situation, och utöver oron sprider sig hopplösheten. Att det senare citatet skriver att poliserna *fortfarande* är för få, antyder att det är ett problem som borde kunnat åtgärdats tidigare. Situationen verkar överväldigande, och det finns inte medel att bemöta det ökande våldet från gängen som blir fler och starkare.

”Det är just dödligt våld mellan grova brottslingar som har ökat under senare år, enligt rapporten ”Dödligt våld i den kriminella miljön” från Brottsförebyggande rådet. Metoderna har också blivit brutalare: sprängningar med handgranater, skottlossning med automatvapen och rena avrättningar sker numera på öppen gata.” (Nerbrand 2020a)

Citatet beskriver hur gängen blir fler och våldet mer brutalt. Vi lever med ökad oro i ett samhälle under förändring där gängkriminella vinner mer mark. Våldet ökar mellan brottslingar. Följande citat hänvisar till att händelserna även breddar sig över den samhällsliga sfären och ter sig i fler sociala rum – en känsla av att våldet kan ske överallt och drabba vem som helst. ”Det tar tid, och mycket – inklusive skötsamma medborgares frihet – hinner gå förlorat på vägen.” (Sokolnicki 2020a). Att medborgarna beskrivs som skötsamma blir en stark kontrast till gängse uppfattning om de gängkriminella, och att vår frihet går förlorad är ett starkt kort som nog syftar till att aktualisera läsarna, eftersom frihet är ett värde många kan känna relation till. Följande citat stärker vidare uppfattningen om medborgare som faller offer för våldet.

”En åklagares veranda sprängs. En konstapel får eskort till och från polisstationen. En skatteutredare har beväpnade vakter med sig under besök hos granskade företag. En biståndshandläggare hotas till livet. Så ser tillvaron ut för många offentliganställda tjänstemän som arbetar i främsta ledet gentemot medborgarna...Välfärdsstatens trotjänare ska inte behöva fungera som kanonmat en enda dag till.” (Nerbrand 2020)

”Det är helt absurt att kriminella har getts så stort svängrum på vanliga människors bekostnad...en absurd situation där vanliga människor i vissa bostadsområden lever i ständig rädsla för kriminella gäng. Och

där sprängdåd och skjutningar kan ske var som helst, när som helst.”
(Dahlberg 2020a)

Berättelserna är av alarmerande språkuttryck, antingen med hårda ordval som det senare citatet, eller i form av att visa på bredden av våldet för människor i samhällsviktiga sfärer. Det drabbar de som vill göra gott, och kan drabba vem som helst, vilket borde ge frågan hög prioritet. Ytterligare något som anspelar på läsarnas känslor är när barn drabbas. Detta nämns i en tredjedel av artiklarna i urvalet (Häyrynen 2020; Häyrynen 2020a; Sundbom 2020; Dagens nyheter 2020; Dagens nyheter 2020a; Nerbrand 2020a; Sokolnicki 2020; Solkonicki 2020a; Arpi 2020). Dessa händelsebeskrivningarna är aldrig del av huvudstoryn i sig, men uttrycks tidigt i texterna och ger sammanhang till vad gängkriminaliteten kan innebära. De verkar som ett sätt att engagera läsaren emotionellt, eftersom ingen så oskyldig som än ett barn.

” Under söndagsnatten hände det igen. Två unga män utsattes för en tortyrliknande misshandel på en kyrkogård i Solna, norr om Stockholm. (Häyrynen 2020)

”En kvinnlig läkare har nyligen skjutits ihjäl i Malmö, medan hon bar på sitt nyfödda barn.” (Arpi 2020)

”En 12årig flicka – som enligt SVT var ute med hunden – sköts till döds i Norsborg natten mot söndagen. Det är en tragedi att hon berövades sitt liv, barn ska inte dö av en förlupen kula på allmän plats. De egentliga måltavlorna ska ha varit ett par personer från ett kriminellt nätverk... Att risken fortfarande är låg att utomstående drabbas av de kriminellas våldsamma uppgörelser är ingen tröst.”
(Nedbrand 2020a)

Att kvinnan var läkare, eller att den 12-åriga flickan var ute och gick med hunden är exempel på överflödigt diskurs, alltså något som inte är väsentligt för nyhetsstoryn. Det är verktyg att skildra en vardag av igenkännande, genom vilken läsaren kan engageras till medkännande. Den parallella vardagen där en ung flicka är ute och går med hunden sätts i kontrast till de hänsynslösa gängkriminella. Det är ett sätt att bygga upp motsatspar om ’vi och dom’. Det senare citatet skriver att de egentliga måltavlorna skulle varit gängkriminella, och att den låga risken att utomstående drabbas inte är tröstande. Formuleringarna antyder att det inte vore lika farligt ifall uppgörelserna hållits inom de gängkriminella grupperna. En gängkriminell betraktas då frånsett eventuella handlingar (eller frånvaro av dito) som skyldig (eller inte oskyldig), vilket insinuerar att den gängkriminelle haft ett val. Såsom Tham beskrivit, betraktas gängkriminella som enskilt ansvariga, i frånvaro av sociala omständigheter, vilka är ideologiska uttryck. Ingen artikel i urvalet behandlar mord inom gängkriminella grupper. Om det nämns är det inte i lika empatiska ordalag. Gängkriminaliteten skildras som ett större problem genom att ’vi’ också kan drabbas, och att frågan prioriteras är således ett behov för hela samhället.

4.2 Gängkriminalitetens orsaksförklaringar

I kommande avsnitt redogör jag för de två mest bemärkta diskurserna i materialet beträffande gängkriminalitetens orsaker. Den första orsaksförklaringen som presenteras hänvisar till politikerns bristande ansvar, närmare bestämt socialdemokraternas. Sett utifrån makrostrukturell nivå – i form av tematiskt och schematiskt innehåll – var denna förklaring mest framträdande. Den senare diskursen berör invandring och integration och är inte lika framträdande i artikelrubriker, ingresser, eller som huvudtema. Senare diskurs beskriver en bild av de gängkriminella, och framträder i fler artiklar i materialet, men då i mer implicita drag, eller snarare som underteman.

4.2.1 Socialdemokraterna

Vem bär skulden för den situation som råder i det svenska samhället? Enligt flertalet artiklar är den politikernas att bära. Gängkriminaliteten betraktas som en produkt av politiska misslyckanden. Grunderna på vilka detta baseras är inte enhetliga till sin utformning, men pekar alltsomoftast mot en gemensam aktör – Socialdemokraterna. I det analyserade materialet hänvisar totalt sju av artiklarnas titlar – som enligt schematisk makroanalys behandlar nyhetsdiskursers berättarkonventioner – till Socialdemokraternas bristande ansvarstagande. Dessa titlar är som följer:

”Löfven dribblar bort ansvarsfrågan”
”Förstår statsministern vad som pågår i landet”
”Sex år vid makten, men inget är S fel”
”Glöm inte Angered Morgan Johansson”
”Morgan Johansson har haft fel i 18 år”
”Andersson borde lyssna mer på rap”
”Sover Löfven på sina möten”

Även där skuldbeläggande inte sker genom artikeltitlar, lokaliseras ansvar och Socialdemokraternas skyldigheter i artikeltexterna (Solkonicki 2020a; Silfverskiöld 2020; Arpi 2020; Sima 2020a; Expressen 2020; Ehrenkrona 2020; Arpi 2020b; Edvinsson 2020; Persson 2020; Sima 2020b; Lindberg 2020a). Att just de pekas ut som syndabockar är inte förvånande. Det parti som sitter i regeringsställning hålls ofta ansvariga för det som pågår i samhället. Enligt artikeln ”Sover Löfven på sina möten” menar journalisten att Sveriges medborgare upplever att regeringen inte lyssnar, eftersom teorier inte omsätts i handlingar (Lindberg 2020a). Fler uttryck för hur regeringen inte tar sitt ansvar följer nedan:

”Men väljarna är inte dumma. Medan statsministern maskerar sitt ansvar, ser människor verkligheten. Problem försvinner inte när de nonchaleras, när lösningar förhalas eller begravs i utredningar. ...Att Löfven nu vågar erkänna problemet är bra. Om han kunde leverera i praktiken vore det bättre. Att vara statsminister är att ta ansvar. Och om Löfven vill slippa, står andra redo att ta över.” (Silfverskiöld 2020)

Men väljarna är inte dumma implicerar att statsministern skulle tro att han kan undslippa ansvar. Att journalisten känner mycket i frågan är märkbart genom sättet texten tar sig i uttryck. Tonen är vass och det är tydligt att regeringens politiska ståndpunkt inte delas. Allt tydligare blir det i slutet av blockcitatet där *andra står redo att ta över* nog syftar till att politiken som förs är otillräcklig. Hon skriver vidare: ”De generösa svenska bidragssystemen göder kriminella nätverk.”, och ”Inte en skattehöjning i världen kan stoppa skjutningarna.”. Dessa uttryck beskriver den socialdemokratiska politiken som bidragande till problemet, vilket förutsätter att samma taktiker då inte kan fungera som lösningar. De två följande citaten visar vidare kritik mot regeringsmisslyckanden, här mer specifikt angående brist på styrning beträffande upprustning av polisstyrka och försvar. I första citatet benämns dessa som samhällets kärnuppgifter med en underförstådd mening av att den som inte hanterar dessa inte bör styra samhället i övrigt.

”Men när det kommer till att säkra förmågan att lösa kärnuppgifterna har vänsterpartierna förtvivlat svårt att leverera. Det handlar inte bara om finansiering utan också om regeringens brist på styrning och de förutsättningar som gör att jobbet kan utföras.” (Ehrenkrona 2020)

” Hur blev Sverige ett paradiset för gangsters? Med vidöppna ögon. ... Varför är det här det skjuts och sprängs, och inte i Danmark och Tyskland? ”Vi kanske inte såg det komma”, säger Stefan Löfven till sist... Informationen har funnits sedan spiralen nedåt påbörjades på 1990-talet. Polisen har berättat, journalister har skrivit och politiker har vetat. Det som har saknats har varit den politiska viljan att agera, trots alla varningar, alla utredningar, all statistik. Politikerna kan inte skylla på att ingen har sagt något. De har fått dragningar från landets mest insatta poliser och experter. Men de har väntat. Ta en sak som förmågan att läsa krypterad kommunikation. I en statlig utredning 2005 varnade man för att krypterad dataöverföring skulle göra telefonavlyssning verkningslös. ... Medan politikerna har rört sig i cirklar, har gängen flyttat fram positionerna... Svensk polis har inte haft verktygen de behövt. Varför har politiker, trots all information, gjort så lite? ” (Arpi 2020)

Med vidöppna ögon har Sverige tillåtits hamna i ett allvarligt läge av spridande gängkriminalitet. Problemet är inte ett resultat av bristande information, snarare avsaknad av vilja och ansvarstagande från politiker. Artikeln uttrycker att om Socialdemokraterna hade lyssnat på experter och gett polisen rätt verktyg i tid, hade rådande tillstånd kunnat undvikas. Journalisten har ett ensidigt uttryckssätt,

och läsaren ges ingen förklaring till Socialdemokraternas agerande. Samma resonemang gäller för frågan om kameraövervakning: ”Ändå har polisen inte betrotts med att hantera kamerorna.”, skriver journalisten. Det finns en tydlig agenda att få med läsaren på sin sida angående regeringens ovilja att agera. En annan artikel som hänvisar till regeringens brister, men som skiljer sig rent innehållsmässigt manifesteras i kommande citat:

” Skulle Magdalena Andersson i stället göra en enkät på stan om vilka Yasin, I. Cuz, Einár eller Z.E är hade förmodligen de flesta unga fått alla rätt...Det är kanske fördomsfullt, men jag tror att det är få av våra riksdagsledamöter som har lyssnat på de här artisterna. I så fall är det synd, kanske kunde de lära sig något. Alla gangsterrappare är inte kriminella, men alla har sett och vuxit upp med kriminalitet och droger i sin omgivning...När rapparen I. Cuz intervjuades...sa han att han rappar om det han gör för att "vissa människor har bara inte fler alternativ. Jag har sett det. Förstår du? Vissa sidor av Sverige är 'fucked up'. Jag är en produkt av min miljö bara, och min musik också.” (Sima 2020a)

Här placeras återigen ansvaret hos regeringen, men med hänvisning till de strukturella orsaker som anses kunna förklara rådande situation, bör beaktas och behandlas. De gängkriminella beskrivs som produkter av en miljö där alla inte givits samma möjligheter. Strukturella förklaringar om ojämlika förhållanden för människor i det svenska samhället, är en bild som är föga förekommande i materialet. Ett annat uttryck av samma karaktär beskyller istället högerpolitiker: ”Efter högerns politik har klyftorna ökat dramatiskt och nu kommer räkningen i form av utslagning och kriminalitet” (Lindberg 2020). Det gemensamma uttrycket i diskursen vilar i placeringen av ansvar hos politiker. Andra menar att regeringen står ansvarig för en stor invandring som försvårat integrationen, vilket lett till brottsliga konsekvenser (Arpi 2020). Dessa uttryck diskuteras vidare i kommande avsnitt som berör invandring/integration som orsaksfaktor.

4.2.2 Invandring/Integration

Artikeln ”Den grova brottsligheten är inget invandringsproblem” är den enskilda artikeln där invandringdebatten utgör ett huvudtema. Journalisten menar att frågan om gängkriminalitet har blivit så laddad, eftersom den vedertaget betraktas ha kopplingar till invandring. Han är av åsikten att detta skapar låsningar då folk inte vill betraktas som Sverigedemokrater. Enligt honom är gängkriminaliteten inte ett invandringsproblem mer än ett problem för män, unga eller låginkomsttagare. Han säger att: ”...i alla grupper är det ytterst få som begår brott. De som gör det är individer, och måste åtgärdas som individer” (Helmersson 2020). Journalistens uttryck förutsätter att det råder någon slags samhällslig konsensus kring en koppling mellan gängkriminalitet och invandring, något han menar inte stämmer.

I materialet är uttalande kring gängkriminella som invandrare återkommande i femton artiklar (se: Andersson 2020; Helmersson 2020b; Dagens

nyheter 2020; Svenska dagbladet 2020; Sundbom 2020; Arpi 2020; Arpi 2020a; Arpi 2020b; Arpi 2020c; Helmersson 2020a; Dahl 2020; Dahlberg 2020; Nerbrand 2020; Johansson 2020), samt ytterligare tre artiklar som talar emot det som en gängse uppfattning (se: Helmersson 2020; Lindberg 2020; Aftonbladet 2020). Således är samtalet återkommande i hälften av artiklarna i materialet.

”Kristersson levererade också kvällens bästa replik på det temat: Man kan kasta hur mycket pengar man vill i förebyggande syfte, ”riktig prevention är att barn lär sig svenska, går ut nian och har föräldrar som inte lever på bidrag.”” (Expressen 2020)

Om preventivt arbete mot gängkriminaliteten är att barn lär sig svenska, är det likaså ett antagande att barn som inte kan svenska har större risk att hamna i gängkriminalitet. Att prata om barn som *behöver lära sig svenska* på temat gängkriminalitet, för tankarna till integrationsdebatten. Det målar upp en bild av gängkriminella som invandrare. Vidare har flera journalister nämnt Moderaternas förslag om att ”utvisa gängkriminella innan de begått brott och utan rättegång och dom.” (Lindberg 2020). Förslaget förutsätter att många gängkriminella inte är födda i Sverige, annars skulle ett eventuellt införande inte få någon effekt. Att kunna utvisa någon vid misstanke om risk för brott är att inte betrakta samtliga utifrån rådande lagstiftning. En rad kritiker har framförts mot förslaget, då med hänvisning till att domstolen rent juridiskt ska klassa vem som är kriminell, som innan en dom bör betraktas som oskyldig. Den förutfattande sammankopplingen mellan gängkriminalitet och invandring som det politiska förslaget förutsätter, förblir dock okommenterat. Citatet nedan behandlar lagförslaget om utvisning, följt av ett citat om Danmarks möjligheter till detta.

”För det andra handlar det om att utvisa utländska medborgare...även om man bara kan befara att personen kan komma att begå eller medverka till brott inom ramen för organiserad brottslighet...” (Dagens nyheter 2020)

”Här nämnde Pape framförallt möjligheten att utvisa gängkriminella. Risken att tvingas lämna Danmark är det man fruktar mest. Den som gör läxan löper mindre risk att bli gängkriminell. Men om den som är gängkriminell sitter i fängelse kommer fler som växer upp att göra läxan. Denna självklara inställning måste också gälla relationen migration- integration-brottslighet. När Sveriges justitieminister försöker göra 40 kriminella klaner till en "klassfråga" är en spade inte längre en spade, utan en övning i hobby marxism.” (Johansson 2020)

Det senare citatet antyder avslutningsvis att problemet med gängkriminalitet inte är relaterat till klass, utan snarare till migration och integration. Antaganden om att hårdare straff som skrämselfaktor kommer resultera i att fler inte ”väljer” den gängkriminella banan. Strukturella omständigheter bortförklaras och ansvaret läggs på individen som betraktas ha ett val. Att presentera gängkriminalitet som fränkopplat sociala omständigheter är uttryck för ideologi. Journalisten väljer att

benämna gängen som ”klaner”, ett ord som förekommer i ungefär en tredjedel av materialet, vars användbarhet (eller icke användbarhet) diskuteras i artikeln som citeras nedan:

”Självklart är det rätt ord, menade Per Brinkemo när jag frågade honom. ”Det är klart att ordet klan för tankarna till Mellanöstern och Afrika eftersom människor därifrån är här nu. Varför skulle vi inte använda det då?” (Arpi 2020a)

Artikeln i sin helhet genomsyras av att kriminella gäng självklart bör beskrivas som klaner, även om det för tankar till människor från Mellanöstern och Afrika. Brinkemo hade mottagit rasistanklagelser för sina uttalanden skriver journalisten, något han varken kommenterar eller tar avstånd ifrån. Att använda ordet klan om gängkriminella, och samtidigt mena att klaner härstammar från Afrika och mellanöstern, är uttryck för att gängkriminella också gör det. I början av avsnittet poängterade Helmersson att det är individer som begår brott, att man inte borde peka på så stora samhällseliga grupper. I citatet ovan och i beskrivningar som följer sker en kollektivisering av invandrare. Gruppen betraktas som ett likformigt kollektiv med entydiga egenskaper. Det faktum att de beskrivs som homogen grupp, reducerar skillnaderna mellan invandrare och likheter mellan kategorierna invandrare och svenskar.

”Hedersvåld, islamistisk radikaliserings och kriminella klaner handlar om samma fenomen och samma familjer. Det hävdade Liberalernas ledare Nyamko Sabuni på en pressträff i torsdags. De tre fenomenen är svåra och delvis överlappande problem som behöver tas på större allvar, men det Sabuni hävdar är en kraftig förenkling... Och låt oss inte glömma de etniskt svenska konvertiter som radikaliserar.” (Sundbom 2020)

Journalisten går i försvar mot påståendet som Sabuni gör, och säger att komplexiteten är större än att det går att sätta likhetstecken mellan de tre kategorierna. Det underliggande antagandet om gängkriminella som invandrare bestrids dock inte, utan förstärks när han påminner om att *etniskt svenska konvertiter* också förekommer, vilket innebär att ’etniskt svenska’ inte var de som åsyftades. Samma frånvaro av ifrågasättande gäller även för artiklar som skrivit om hur polisen efter kritik mot registrering av romer som skett på grundval av etnicitet, numera är försiktiga med registrering av släktbaserad kriminalitet (Helmersson 2020b; Nerbrand 2020; Arpi 2020). Journalisterna menar att samma misstag inte behöver göras om för att föra registrering, men de motsäger aldrig insinuationen om gängkriminella som av ’annan’ etnicitet. Det avslutande citatet för kategorin är det mest explicita uttrycket som förekommer:

”Så hände det till slut. Som en av de allra sista i landet erkände Stefan Löfven att det finns en koppling mellan invandring och brottslighet... Mats Löfving, vice rikspolischef, i Ekots lördagsintervju sagt att över 40 kriminella klaner finns här, och att många kommer hit utan vilja att

integreras utan i syfte att "organisera och skapa kriminalitet, skaffa sig makt och tjäna pengar". Visade inte detta att det fanns en direktlänk mellan invandring och brottslighet?" (Arpi 2020b)

Löfvens tidigare uppfattning hade varit att gängkriminalitet korrelerar med ekonomiska klyftor snarare än invandring. Nu har han i journalistens mening äntligen begripit hur det ligger till. Citatet rymmer orsaksförhållanden mellan gängkriminalitet, invandring och ovilja att integreras. Problemet ses inte som "svenskt" utan härstammar utanför landets gränser. Dessa vassa uttryck är sammankopplade med hårda-tag-argumenten, som betraktas som förebyggande åtgärder genom skrämselfaktorer, samtidigt som det håller gängkriminella borta från gatan.

4.3 Gängkriminalitetens lösningar

Beträffande gängkriminalitetens olika lösningsförklaringar går att utläsa åtskilliga diskurser, men den som intar en dominerande ställning är den om hårdare tag mot gängkriminaliteten. Vidare följer en diskurs som förespråkar en kombination av det förebyggande- och brottsbekämpande arbetet, följt av uttryck som syftar till en förstärkning av polisen och försvaret som den mest väsentliga lösningen. Även om uttrycken både kan skilja sig åt eller vilja åt samma håll betraktas huvudsyftet i diskurserna som olika. Förespråkare av hårda tag menar att det är den fundamentala förändringen, medan upprustningsdiskursen syftar till det som mest grundläggande.

4.3.1 Hårda-tag-diskursen

Hårdare-tag-diskursen intar en dominerande ställning i urvalet och är framträdande i sjutton artiklar (Helmersson 2020; Helmersson 2020a; Kjöllert 2020; Magnusson 2020; Johansson 2020; Dagens nyheter 2020; Nerbrand 2020; Dagens nyheter 2020a; Svenska dagbladet 2020; Arpi 2020; Arpi 2020b; Silfverskiöld 2020; Arpi 2020c; Expressen 2020; Dahlberg 2020a; Lindberg 2020a). Även journalister som inte själva är förespråkare av hårdare tag mot gängkriminella, menar att det är så ämnet diskuteras: "Hårdare tag mot gängkriminaliteten! Detta vill alla ha, politikerna tävlar med varandra om att komma med de mest drastiska förslagen." (Magnusson 2020), och "Så varför inte ge socialtjänsten bättre förutsättningar att klara av detta? Kanske för att det inte låter lika hårdhänt." (Sokolnicki 2020). Citaten betonar hur politiker *vill* låta hårdhänta som ett sätt att vinna gehör hos medborgarna. Många av artiklarna vidhåller att gängkriminaliteten och de gängkriminella bör mötas med specifika och hårdare regler. Något som manifesteras i följande citat som behandlar Ulf Kristerssons (M) förslag om att det bör bli enklare att tvångsomhänderta gängkriminellas barn som en "kristallklar signal till familjerna":

”Ulf Kristersson har rätt i att fler unga måste byta miljö än vad som sker i dag... Men ska det ske för att skicka signaler till gängkriminella? Nej, tvångsomhändertaganden ska utgå från barnets situation. Det ska inte bli ett verktyg i politikens verktygslåda för att komma åt gängen...Det var inte länge sedan historien om ”Lilla hjärtat! Skakade om Sverige...Då verkade alla – inklusive moderater – överens om att vi i Sverige har ett problem med att besluten om var barn ska bo utgår för mycket från föräldrarna och för lite från barnet. Nu verkar tanken vara som bortblåst” (Sokolnicki 2020)

Citatet antyder hur specifika mekanismer, beträffande förhållningssätt, aktualiseras i frågor om *just* gängkriminalitet. Ämnet är så utbredd och upptrissat att vi glömmer bort hur vi *egentligen* förhåller oss angående vissa frågor. Förespråkare av ’hårdare tag’ behandlar frågor om dubbla straff för gängmedlemmar (Dahlberg 2020a; Johansson 2020; Arpi 2020c; Helmersson 2020; Nerbrand 2020; Arpi 2020; Arpi 2020a), tillfälliga visitationszoner, och enklare att beslagta gängkriminellas egendom (Dagens nyheter 2020). Vidare efterfrågas möjliggörande för avläsning av krypterad kommunikation och elektronisk övervakning (Dahlberg 2020a; Arpi 2020; Helmersson 2020), som följande citat belyser.

”I det här fallet skulle samhällsskyddet bestå av en elektronisk övervakning. I verktygslådan skulle det kunna finnas sådant som övervakning via GPS, husarrest under vissa tidpunkter på dygnet, övervakning av elektronisk kommunikation och möjlighet till visitationer och husrannsakan utan konkret misstanke. Förslaget har kritiserats för att strida mot grundläggande rättsprinciper; något som Larson bestrider. Han menar att vi redan nu antagligen bryter mot andra minst lika viktiga rättsprinciper genom att inte agera kraftfullare mot gängen...Det är samhället som ska övervaka gängen, inte gängen som ska kontrollera allmänheten.” (Dahlberg 2020a)

En rad förslag ligger på bordet, och de bör fullföljas även om de strider mot grundläggande rättsprinciper. Gängen är i fullständig kontroll och vi måste agera för att återge makten till samhället. Journalisten önskar ”en kompromisslös mobilisering mot gängen från regeringens håll”, som indikerar att det inte finns andra utvägar. Läget är så desperat att till och med diverse rättsprinciper kan kompromissas. En annan journalist menar att förslag som kritiserats för svajig rättssäkerhet, skulle kunna prövas med hjälp av ’tidsbegränsade lagar’ i form av:

”...kronvittnen nya rättegångsregler, kraftig straffskärpning för gängbrott, visitationszoner, kommunarrest, ökad avlyssning, vistelseförbud... Det är inga vapen man med lätt hand skulle ge till staten, men hårda tider kräver åtminstone halvhårda metoder och det hjälper om man vet att riksdagen omprövar lagarna, säg, vart fjärde år... alternativet kan ibland vara att det inte blir några vettiga lagar

alls. Då får vi snart en fjärde våg kriminella, och en femte.”
(Helmersson 2020)

I citatet ovan råder samma retorik som det tidigare. En känsla av att dessa åtgärder kanske inte är optimala, men måhända den enda lösningen. Det är antingen lagförslag som kritiserats utifrån rättssäkerhetssynpunkt, eller några som inte fungerar alls. Han skriver att en kritik mot tidsbegränsade lagar är att de ofta blir permanenta men, som understryks i slutet av citatet, någonting som ändå borde prövas för att hindra att situationen blir oändlig och kanske ostoppbar.

Vidare beskriver en rad journalister hur förövarna blir allt yngre (Dagens nyheter 2020a; Kjöllert 2020; Arpi 2020c; Magnusson 2020). Det förklaras med att unga inte döms efter samma regler: ”...två 12-åringar han känner fått frågan om de ville bli runners, alltså springpojkar för knarkleveranser. Som minderåriga kan de inte hamna i fängelse” (Magnusson 2020). En annan journalist beskriver hur Gängkriminella ”specifikt letar efter ungdomar” och att ”den svenska lagstiftningen, med ungdomsrabatter och höga trösklar för att häkta unga, driver nyrekryteringen” (Kjöllert 2020). Med hänsyn till verkligheten som journalisterna beskriver, följer att straffrabatterna för unga bör avskaffas. Straffrabatterna som åsyftar till att hålla ungdomar ifrån den kriminella sfären, tycks få motsatt effekt.

”Allt yngre förövare ligger bakom det ökade antalet dödsskjutningar sedan 2013. Mord som i tilltagande utsträckning begås med automatvapen och under allt hänsynslösare former. Gripna förövare är mellan 18 och 30 år, kända av polis sedan tidigare, och har många och inte sällan grova brott på sitt samvete...Tittar man närmre på hur de kriminella resonerar visar det sig att straffrabatten för unga ofta motverkar sitt syfte. Inom gängen omfördelar man uppdragen med hänsyn till de låga straffen, så att unga förövare i ökar utsträckning begår de grövsta brotten, som mord. Detta är en verklighet som rättssamhället behöver förhålla sig till. Till ungdomsåren hör inte bara oskuldfullhet. Särskilt hos unga män kan det också innebära utvecklad empatisk förmåga, övermod och bristande impuls kontroll. Vapen i sådana händer har bidragit till en inte bara upptrappad, utan också mer hänsynslös brottsutveckling, med mindre tanke på konsekvenserna.” (Dagens nyheter 2020a)

Citatet ovan befäster inte bara en bekymmersam situation med ökat våld i brutallare former, utan antyder också att det senare kan förklaras med att förövarna blir yngre. Här kan läsaren tolka det som att unga som är kapabla till mord bör straffas. Men journalisten möjliggör för andra tolkningar. Samtidigt som artikeln menar att ungdomar inte *bara* är oskuldfulla, är det ändå så som yngre gängkriminella beskrivs i relation till de äldre, som får dem att begå de grövsta brotten. Således kan slopade straffrabatter för unga – istället för att tolkas som ett kallt förslag – ses fungera till gagn för ungdomar så att de i fortsättningen inte behöver tvingas till utförande av så grova brott. Oavsett om läsaren tolkar den

unga gängkriminella som *offer* för de äldre i gänget, eller att han helt enkelt *förtjänar* att straffas för att bryta trenden, så fungerade slopade straffrabatter som en lösning - ett win-win argument.

Fler av de som vill ha hårdare tag nämner Danmark som ett ideal att eftersträva (Dahl 2020; Lindberg 2020a; Arpi 2020c; Kjöllér 2020; Nerbrand 2020; Johansson 2020; Helmersson 2020a; Kjöllér 2020; Nerbrand 2020a; Arpi 2020; Dahl 2020). Det nämns redan i titlarna på två artiklar vilket antyder att det är ett centralt tema: ”Kan Danmark bura in dem kan vi” och ”Döm gärna fler svenska gäng i Danmark”. Precis som diskursens syfte, är likaså formuleringarna hårda. Utvecklingen i Danmark visar på att skärpta tag fungerar (Nerbrand 2020). Det som önskas är bland annat ”straffskärpning för gängrelaterad brottslighet” med syfte att splittra gängen (Johansson 2020). När ett gäng från Sverige gripits i Danmark lät det såhär:

” När han blev införstådd med att danskarna har strängare lagar än Sverige och att han kan dömas som en vuxen bröt han ihop och började gråta...Tårarna är talande för att vårt grannland gör något rätt i kampen mot gängbrottslighet, och att Sverige ligger efter...Det är inte i kungariket Danmark som något är ruttet, utan här i Sverige.” (Arpi 2020c)

Här vittnar citaten om hur diskursen antyder att Sverige bör behandla gängkriminella med tuffare tag, eftersom de i nuläget knappt bestraffas. Det förmedlar en känsla av att gängkriminella kommer undan, och inte står till svars för sina handlingar. Fler journalister som ansluter sig till denna retoriken menar att preventivt arbete och sociala åtgärder inte har någon verklig effekt på brottsligheten. Sociala insatser är inte lösningen. I ’utsatta områden’ har den ekonomiska situationen förbättrats samtidigt som gängkriminaliteten ’exploderat’ (Expressen 2020; Arpi 2020). Benämningen ’utsatta områden’ definieras inte, men här finns sociokulturella implikationer som beskriver vad termen åsyftar. Sociala insatser antas få motsatt effekt genom att ”klaner söker till...Sverige för att det är lättast att plundra socialförsäkringssystemen där” (Silfverskiöld 2020). Retoriken är hård, och gängkriminella beskrivs ”skratta åt samtal och ungdomsvård” (Helmersson 2020a). Att den gängkriminella antas håna dessa åtgärder är ett sätt att demonisera personen och förlöjliga åtgärden. Retoriken bygger upp en rävsax, där antingen är hårda tag eller sociala åtgärder gäller – båda ses inte kunna samverka gemensamt mot gängkriminaliteten. Kanske hänvisar resonemangen till det politiska samtalet där sociala åtgärder bör verka i både motverkande och behandlade syfte, eller till att sociala insatser som ekonomiska bör slopas helt. Att de båda metoderna är motstridiga eller behöver verka allena, är argument för att vinna över läsaren till egen åsiktsstruktur. Nästa diskurs som är urskilts på ’gängkriminalitetens lösningar’ behandlar just det.

4.3.2 Både-och-diskursen

Sex artiklar ger uttryck för att det förebyggande arbetet bör kombineras med det brottsbekämpande (Edvinsson 2020; Helmersson 2020a; Kjöllner 2020; Johansson 2020; Lindberg 2020a; Häyrynen 2020). Det är betydligt färre än de som ansluter sig till uttryck om starkare kontroll och skärpta lagar. Rösterna är dock viktiga att framhäva för att nyansera debatten, och synliggöra röster som lyfter strukturella svårigheter eller andra sociala satsningar. Dessa uttryck behöver inte stå i motsats till viljan om hårdare tag, i många fall betraktas de fortfarande som önskvärda. Liknande förutsätter inte hårdare-tag-diskursen att sociala åtgärder bör försummas bara för att de inte nämns. Ett sätt att tolka det är – som tidigare forskning poängterar – att hårdare tag är en diskurs som går hem hos allmänheten givet gängkriminalitetens omfattning i mediasammanhang. Här ställer man sig istället i mitten av debatten och pekar på vikten av att vara lösningsfokuserad, som de två kommande citaten poängterar:

”...en genuin helhetssyn, utan hårklyverier kring om ett förebyggande arbete är viktigare än direkta åtgärder mot de brott som begås här och nu. Båda är viktiga. Och de förutsätter varandra.” (Johansson 2020)

”Målsättningen måste vara att öka andelen uppklarade brott. Att identifiera gärningsmännen så tidigt i den kriminella karriären som möjligt. Om insatser från socialtjänsten är det bästa för de allra yngsta – så inte mig emot. Vi måste bort från ”lås-in-dom-och-släng-nyckeln-högern” och ”fler-fritidsgårdar-vänstern” och fokusera på vad som faktiskt fungerar.” (Kjöllner 2020)

Citatet ovan antyder – i linje med Thams betraktelser – att det har skett en politisering av frågan, och att den övriga debatten lider av bristande rationalitet och ter sig alltmer avlägsen från expertkunskapen. De hänvisar till att lösningsorientering bör vara fundamentalt, istället för stundens politiska tävling. Inom denna diskursen betonas också samhällets ansvar om orsaksförhållanden i större utsträckning än hårda-tag-diskursen som antingen avvisar eller inte nämner sociala omständigheter.

” Nu sägs det att vi kan se ett vaccin mot Covid-19 redan under nästa år. Mot gängkriminaliteten finns ingen enkel medicin, den kräver en rad åtgärder. Som ett jämlikare samhälle... Längre straff för kriminella som begått gängrelaterad brottslighet, införa kronvittnen och göra det möjligt att vittna anonymt är tre bra idéer... Skärpta straff, mindre generös ungdomsrabatt och bättre samordning mellan myndigheter kan vara medicinen som krävs för att få stopp på våldsspiralen. Men samhället måste också kunna visa unga människor i framför allt utsatta områden att det finns andra vägar till försörjning än att bli gangsters – eller gangsterrappare. ” (Lindberg 2020a)

Gängkriminaliteten är svårbekämpad, till och med sett i relation till en pandemi. Hårdare tag mot gängkriminaliteten är önskvärda, men bör kombineras med strävan om ett mer jämlikt samhälle, där människors ekonomiska förutsättningar ses som del av orsaksförklaringen. Yttrandet talar om ett bristande samhällsansvar där människor inte har lika förutsättningar, till exempel på arbetsmarknaden.

4.3.3 Upprustningsdiskursen

Den slutliga diskursen som urskilts anser att en upprustning av polis- och försvarsstyrkor är den främsta förutsättningen i arbetet mot gängkriminaliteten. Att fler poliser och mer resurser är en förutsättning förekommer i sju av artiklarna, och utgör huvudtema för tre av dem (Sokolnicki 2020; Nerbrand 2020, Arpi 2020, Nerbrand 2020a; Dahlberg 2020a; Ehrenkrona 2020; Sokolnicki 2020a). Insatser som den här diskursen förespråkar bygger på möjligheten till fler poliser, större resurser och fler särskilda insatser. Poliser beskrivs inte ha fått de verktyg de behövt i tid - som tidigare exempel om kameraövervakning – vilket förklaras ha lett fram till dagens situation.

” För polisen gäller att fler poliser i organisationen inte betyder fler poliser utan färre som ute på fältet jagar bovar och klarar upp brott. Organisationen blir större, det egentliga polisarbetet mindre, medan brottsligheten penetrerar samhället allt djupare... Det är så här det låter när kärnstaten knakar i fogarna.” (Ehrenkrona 2020)

”Därför borde en av de mest akuta insikterna av dödsskjutningar och gängvåld vara att försvaret måste rustas upp när det ännu finns tid. När krisen är ett faktum är det för sent. Hur mycket pengar man än öser över polisen i dag så kan det inte mäta sig med effekten om man hade investerat dem i går.” (Sokolnicki 2020a)

Uttrycken är återigen vassare, och upprustningen blir avgörande för att möta den utbredda brottsligheten innan det är för sent. Termen kärnstaten drar uppmärksamhet mot polisens viktiga samhällsroll. Nu förblir termen odefinierad, men tolkas som att en upprustad polis är förutsättning för ett fungerande samhälle. De båda citaten beskriver en kriminalitet som håller på att ta över, och ett polisväsende som inte klarar av att minimera hotet. Det är resultat av tidigare misslyckande att inte möta behoven i tid, och det är ett misstag vi inte vill göra om. Det finns fortfarande tid, men vi borde agera nu, ju mer vi väntar alltmer svåråtgärdad blir situationen.

”Jag har en ganska dyster framtidsbild. Poliser som jag talar med har börjat bli uppgivna och säger saker som att ”det här kommer gå åt skogen” och ”vi har inte kontroll på läget” Systemet är hotat och då måste man börja tänka i nya banor. Det går inte att bara fortsätta utlova straffskärpningar när endast 10–12 av skjutningarna klaras upp.” (Dahlberg 2020a)

Här indikeras att en upprustning av våra polisstyrkor är en förutsättning för hela hårda-tag-diskursen, annars får den ingen reell verkan. Artikeljournalisten är själv inte för den diskursen, och uttrycker att det är magkänslopolitik med risk att undergräva demokratiska fundament beträffande rättssäkerhet. En mer straffinriktad politik som härrör ur en känslösam hållning har Tham hänvisat till som en politisering av kriminalpolitiken som inte längre utgår från experters

kunskap. Textens budskap ryms även i titeln, som genomsyras av en ironisk framtoning ”vem ska ni straffa om ingen åker fast”. Ironin kan tänkas hänvisa till ett politiskt maktspel som inte utgår ifrån vad som fungerar, *egentligen*.

5 Slutsats

Den här undersökningens syfte var att redogöra för diskursiva gestalter som opinionsmedia formulerar beträffande gängkriminalitetens problem, orsaker och lösningar. Ett diskursanalytiskt ramverk har utgjort de teoretiska utgångspunkterna och den metodologiska grunden för analysen. Utifrån detta ramverk har jag således besvarat studiens frågeställning och redogjort för de diskurser som varit framträdande. Materialet har visat en relativt enhetlig situation av alarmerande karaktär, där skarpa ord och hård retorik står för beskrivningarna. Den kraftfulla retoriken visade på situationens allvar, och hur hela samhället drabbas av gängen. Vidare har två orsaksförklaringar urskönjts, där den första som hänvisat till det politiska ansvaret och misslyckanden vid första anblick varit tydligare bemärkt i materialet. Den senare förklaringen var dock återkommande över större delar i materialet. En diskurs med 'det främmande' i fokus som syftat till vilka som specifikt anses omfattas av de kriminella gängen – vilka förklaras som invandrare. Opinionsmedias presenterade lösningar tog sig också i fler uttryck genom hårdare tag, förstärkt försvar eller en kombination av förebyggande åtgärder och brottsbekämpande dito. Dominerande var hårda-tag-diskursen som gjorde anspråk på straffskärpningar, ökad övervakning, och andra bestraffande åtgärder specifikt mot de gängkriminella. På flera håll har grundläggande rättsprinciper betraktats som värda att kompromissas i hopp om att lösa gängkriminaliteten, vilket visar på hur allvarlig frågan betraktas.

Sättet genom vilket media gestaltar problem som gängkriminalitet och de orsaker som ses ligga till grund, aktualiserar också vilka lösningar som blir tänkbara. Över materialet var det tydligt hur vissa uttryckssätt var sammanhängande. Förespråkare av sociala insatser beskrev gängkriminaliteten som föremål för strukturella omständigheter, och argumenterade inte med lika hård retorik. En mer alarmerande beskrivning av situationen önskade också hårdare tag mot gängkriminaliteten, och såg i allt större utsträckningen till individens egna ansvar. Förutsatt de orsaker som presenterats, kan även lösningar tänkas följa i dess spår, eftersom specifika sätt till beskrivningar bäddar för specifika åtgärder.

Slutligen vill jag vädra några avslutande reflektioner. Sett till hur medias porträtteringar påverkar våra verklighetsuppfattningar, är det oroväckande hur ledande politiska opinionsbildare beskriver gängkriminella som invandrare. När sådana antaganden konstrueras, kan det få konsekvenser för hur vi ser på våra medmänniskor. Gränsdragningar mellan människor riskerar marginalisering och exkludering av hela folkgrupper.

6 Referenser

- Berglez, Peter, 2010. "Kritisk diskursanalys" i Ekström, Mats – Larsson, Larsåke (red.) *Metoder i kommunikationsvetenskap*. Uppl. 2. Lund: Studentlitteratur.
- Boréus, Kristina, 2005. *Diskriminering med ord. Första upplagan*. Boréa Bokförlag, Umeå.
- Brå – Brottsförebyggande rådet, 2020. Organiserad brottslighet. Tillgänglig: <https://www.bra.se/statistik/statistik-utifran-brottstyper/organiserad-brottslighet.html>
- Börjesson, Mats, 2003. *Diskurser och konstruktioner. En sorts metodbok*. Lund: Studentlitteratur.
- Curry, G. David & Decker, Scott H., 2003. *Confronting gangs. Crime and community*. Los Angeles: Roxbury Publishing Company.
- Esaiasson, Peter – Gilljam, Mikael – Oscarsson, Henrik – Towns, Ann – Wägnerud, Lena, 2017. *Metodpraktikan konsten att studera samhälle, individ och marknad*. 5:e uppl. Stockholm: Wolters Kluwer.
- Gramsci, Antonio, 1976. *Selections from the Prison Notebooks*. London: Lawrence and Wishart.
- Larsson, Paul, 2018. *Organiserad kriminalitet*. Oslo: Pax Forlag A/S
- Lundgren, Kristina – Ney, Birgitta – Thurén, Torsten, 1999. *Nyheter: att läsa tidningstext*. Stockholm: Ordfront.
- Nationalencyklopedin, 2020. "Gångbrottslighet". *Nationalencyklopedin*. Tillgänglig: <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/g%C3%A4ngbrottslighet> Senast hämtad: 2021-01-04
- Novus, 2020. "Viktigaste politiska frågan, sep 2020". *Novus*. Tillgänglig: <https://novus.se/viktigaste-politiska-fragan-sep-2020/> Senast hämtad: 2021-01-04
- Novus1, 2020. "Viktigaste politiska frågan". *Novus*. Tillgänglig: <https://novus.se/valjaropinionen/valjarforstaelse/viktigaste-politiska-fragan/> Senast hämtad: 2021-01-04
- Neumann, Iver, 2003. *Mening Materialitet Makt: En introduktion till diskursanalys*. Lund: Studentlitteratur.
- Nord, Lars, 2001. *Vår tids ledare: en studie av den svenska dagspressens politiska opinionsbildning*. Stockholm: Carlsson.
- Olsson, Anders, 2006. *Lögn, förbannad lögn och journalistik*. Stockholm: Natur & Kultur.

- Pollack, Ester, 2001. *En studie i medier och brott*. Stockholm Universitet, Stockholm.
- Regeringen, 2020. 34-punktsprogrammet: Regeringens åtgärder mot gängkriminaliteten. Tillgänglig: <https://www.regeringen.se/regeringspolitik/ett-tryggare-sverige/34-punktsprogrammet-regeringens-atgarder-mot-gangkriminaliteten/> Senast hämtad: 2021-01-04
- Richardson, Chris – Kennedy, Liam, 2012. ““Gang” as Empty Signifier in Contemporary Canadian Newspapers.” *Canadian Journal of Criminology and Criminal Justice*, Volume 54, No: 4, pp 443–479.
- Strömbäck, Jesper, 2014. *Makt, medier och samhälle – en introduktion till politisk kommunikation*. Uppl. 2. Lund: Studentlitteratur.
- Strömbäck, Jesper – Felicia Andersson – Evelina Nedlund, 2017. *Invandring i medierna – Hur rapporterade svenska tidningar åren 2010–2015?* Rapport: 2017:6 Delegationen för migrationsstudier.
- Tham, Henrik, 2018. *Kriminalpolitik: brott och straff i Sverige sedan 1965*. Första upplagan Stockholm: Norstedts juridik
- Van Dijk, Teun A., 1988. *News as Discourse*. Uppl. 1. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates, Inc., Publishers.
- Winther-Jørgensen, Marianne – Philips, Louise, 2000. *Diskursanalys som teori och metod*. Lund: Studentlitteratur.
- Zizek, Slavoj, 1999. *Mapping ideology*. London & New York: Verso.

6.1 Ledarartiklar som analyserats

- Aftonbladet, 2020. ”Framtida syndare”. *Aftonbladet*. Ledare. 2020-09-18. [Elektronisk] <https://app.retriever-info.com/go-article/05734920200918fe8b81469d9070568e2e1c2b50bed958/null/archive/se-arch?type=jwt>
- Andersson, Lena, 2020. ”Fientlighet mellan grupper är numera uppmuntrad och påhejad”. *Dagens Nyheter*. Ledare. 2020-10-24. [Elektronisk] <https://www.dn.se/ledare/lena-andersson-fientlighet-mellan-grupper-ar-numera-uppmuntrad-och-pahejad/>
- Arpi, Ivar, 2020. ”Så blev Sverige ett gangsterparadis”. *Svenska Dagbladet*. Ledare. 2020-09-28. [Elektronisk] <https://www.svd.se/sa-blev-sverige-ett-gangsterparadis>
- Arpi, Ivar, 2020a. ”Du får inte rösta i klanfullmäktige”. *Svenska Dagbladet*. Ledare. 2020-09-15. [Elektronisk] <https://www.svd.se/klanfullmaktige--den-dolda-maktfaktorn>
- Arpi, Ivar, 2020b. ”Regeringen gör 180 grader – igen”. *Svenska Dagbladet*. Ledare. 2020-09-11. [Elektronisk] <https://www.svd.se/regeringen-gor-180-grader--igen>

- Arpi, Ivar, 2020c. ”Döm gärna fler svenska gäng i Danmark”. *Svenska Dagbladet*. Ledare. 2020-08-18. [Elektronisk] <https://www.svd.se/dom-garna-fler-svenska-gang-i-danmark>
- Dagens nyheter, 2020. ”Den som inte är dömd ska inte behandlas som kriminell”. *Dagens Nyheter*. Ledare. 2020-09-18. [Elektronisk] <https://www.dn.se/ledare/den-som-inte-ar-domd-ska-inte-behandlas-som-kriminell/>
- Dagens nyheter, 2020a. ”Grova brott i unga år måste få konsekvenser”. *Dagens Nyheter*. Ledare. 2020-08-27. [Elektronisk] <https://www.dn.se/ledare/grova-brott-i-unga-ar-maste-fa-konsekvenser/>
- Dahl, Ann-Sofie, 2020. ”Den svenska bilden av en riktig dansk”. *Svenska Dagbladet*. Ledare. 2020-09-25. [Elektronisk] <https://www.svd.se/den-svenska-bilden-av-en-riktig-dansk>
- Dahlberg, Anna, 2020. ”En mer krass människosyn skulle göra Sverige gott”. *Expressen*. Ledare. 2020-10-11. [Elektronisk] <https://www.expressen.se/ledare/anna-dahlberg/en-mer-krass-manniskosyn-skulle-gora-sverige-gott/>
- Dahlberg, Anna, 2020a. ”Gatan tillhör inte gangsters - dags att ta tillbaka den”. *Expressen*. Ledare. 2020-08-30. [Elektronisk] <https://www.expressen.se/ledare/anna-dahlberg/gatan-tillhor-inte-gangsters-dags-att-ta-tillbaka-den/>
- Edvinsson, Atle Morseth, 2020. ”Glöm inte Angered Morgan Johansson”. *Aftonbladet*. Ledare. 2020-10-26. [Elektronisk] <https://www.aftonbladet.se/ledare/a/2dGRll/glom-inte-angered-morgan-johansson>
- Ehrenkrona, Olof, 2020. ”Förstår statsministern vad som pågår i landet?”. *Svenska Dagbladet*. Ledare. 2020-09-17. [Elektronisk] <https://www.svd.se/forstar-statsministern-vad-som-pagar-i-landet>
- Expressen, 2020. ”Sex år vid makten, men inget är S fel”. *Expressen*. Ledare. 2020-10-12. [Elektronisk] <https://www.expressen.se/ledare/sex-ar-vid-makten-anda-ar-inget-s-fel/>
- Helmerson, Erik, 2020. ”Den grova brottsligheten är inget invandringsproblem”. *Dagens Nyheter*. Ledare. 2020-10-22. [Elektronisk] <https://www.dn.se/ledare/erik-helmerson-kriminaliteten-ar-inget-invandringsproblem/>
- Helmerson, Erik, 2020a. ”Sverige är ett paradys för gängen”. *Dagens Nyheter*. Ledare. 2020-09-20. [Elektronisk] <https://www.svd.se/sa-blev-sverige-ett-paradis-for-gangsters>
- Helmerson, Erik, 2020b. ”Bra att polisen lärt läxan från romregistret”. *Dagens Nyheter*. Ledare. 2020-09-19. [Elektronisk] <https://www.dn.se/ledare/erik-helmerson-bra-att-polisen-lart-laxan-fran-romregistret/>
- Häyrynen, Lotta Ilona, 2020. ”Vem ska ni straffa när ingen åker fast?”. *Aftonbladet*. Ledare. 2020-08-28. [Elektronisk]

- <https://www.aftonbladet.se/ledare/a/e82mqQ/vem-ska-ni-straffa-nar-ingen-aker-fast>
- Häyrynen, Lotta Ilona, 2020a. ”Sätt förorten i främsta rummet”. *Aftonbladet*. Ledare. 2020-08-04. [Elektronisk] <https://www.aftonbladet.se/ledare/a/pLov1j/satt-fororten-i-framsta-rummet>
- Johansson, Fredrik, 2020. ”Kan Danmark bura in dem kan vi”. *Svenska Dagbladet*. Ledare. 2020-09-14. [Elektronisk] <https://www.svd.se/kan-danmark-bura-in-dem-kan-vi>
- Kjöller, Hanne, 2020. ”Så blev "inga kommentarer" ett vinnande koncept i svenska domstolar”. *Dagens Nyheter*. Ledare. 2020-08-22. [Elektronisk] <https://www.dn.se/ledare/hanne-kjoller-sa-blev-inga-kommentarer-ett-vinnande-koncept-i-svenska-domstolar/>
- Lindberg, Anders, 2020. ”Liberaler smiter från sitt ansvar för barnrån”. *Aftonbladet*. Ledare. 2020-09-20. [Elektronisk] <https://www.aftonbladet.se/ledare/a/kRaB4B/liberaler-tar-springnota-i-debatten-om-barnranen>
- Lindberg, Anders, 2020a. ”Sover Löfven på sina möten?”. *Aftonbladet*. Ledare. 2020-09-02. [Elektronisk] <https://www.aftonbladet.se/ledare/a/xP1jA8/sover-lofven-pa-sina-moten>
- Magnusson, Lisa, 2020. ”Gänglivet är smutsigt och sorgligt”. *Dagens Nyheter*. Ledare. 2020-08-19. [Elektronisk] <https://www.dn.se/ledare/lisa-magnusson-ganglivet-ar-smutsigt-och-sorgligt/>
- Nerbrand, Sofia, 2020. ”Skydda tjänstemännen i välfärden som bara gör sina jobb”. *Dagens Nyheter*. Ledare. 2020-09-01. [Elektronisk] <https://www.dn.se/ledare/sofia-nerbrand-valfardsstatens-trotjanare-ska-inte-behova-fungera-som-kanonmat-en-enda-dag-till/>
- Nerbrand, Sofia, 2020a. ”Barn måste fredas från kriminella”. *Dagens Nyheter*. Ledare. 2020-08-04. [Elektronisk] <https://www.dn.se/ledare/sofia-nerbrand-barn-maste-skyddas-fran-de-kriminella/>
- Persson, Ingvar, 2020. ”Krisen har inte nått riksdagen”. *Aftonbladet*. Ledare. 2020-09-11. [Elektronisk] <https://www.aftonbladet.se/ledare/a/OQnQqw/nar-nar-krisen-in-i-riksdagen>
- Silfverskiöld, Susanna, 2020. ”Löfven dribblar bort ansvarsfrågan”. *Svenska Dagbladet*. Ledare. 2020-09-11. [Elektronisk] <https://www.svd.se/lofven-dribblar-bort-ansvarsfragan>
- Sima, Jonna, 2020a. ”Andersson borde lyssna mer på rap”. *Aftonbladet*. Ledare. 2020-09-16. [Elektronisk] <https://www.aftonbladet.se/ledare/a/86w5VW/magdalena-andersson-lyssnar-for-lite-pa-rap>
- Sima, Jonna, 2020b. ”Riksdagen öppnade i gängvåldets skugga”. *Aftonbladet*. Ledare. 2020-09-09. [Elektronisk] <https://www.aftonbladet.se/ledare/a/Ep408P/riksdagen-oppnade-i-gangvaldets-skugga>

- Sokolnicki, Amanda, 2020. "Barn ska inte omhändertas för att "skicka signaler" till kriminella". *Dagens Nyheter*. Ledare. 2020-09-15. [Elektronisk] <https://www.dn.se/ledare/amanda-sokolnicki-nej-barn-ska-inte-tvangsomhandertas-for-att-skicka-signaler-till-kriminella/>
- Sokolnicki, Amanda, 2020a. "Rikspolischefens larm visar varför vi måste rusta upp försvaret". *Dagens Nyheter*. Ledare. 2020-09-07. [Elektronisk] <https://www.dn.se/ledare/amanda-sokolnicki-rikspolischefens-larm-visar-varfor-vi-maste-rusta-upp-forsvaret/>
- Sokolnicki, Amanda, 2020b. "Vi ser ut att göra om samma misstag inför nästa kris". *Dagens Nyheter*. Ledare. 2020-08-09. [Elektronisk] <https://www.dn.se/ledare/amanda-sokolnicki-som-det-ser-ut-nu-kommer-sverige-att-sta-lika-oforberett-infor-nasta-kris/>
- Sundbom, Henrik, 2020. "Mer signalpolitik än tydlig signal". *Svenska Dagbladet*. Ledare. 2020-09-15. [Elektronisk] <https://www.svd.se/mer-signalpolitik-an-tydlig-signal>
- Svenska Dagbladet, 2020. "Ohederlig kritik mot Moderaternas förslag". *Svenska Dagbladet*. Ledare. 2020-09-29. [Elektronisk] <https://www.svd.se/ohederlig-kritik-mot-moderaternas-forslag>